

“MƏN BU ELİN QIZIYAM, ANAMDIR AZƏRBAYCAN!”

İspaniyada doktorantura təhsili alıb elmi-tədqiqat işi üzərində işləyən həmvətənimiz Şəhanə Hüseynova ilə internet müsahibə

Azərbaycanda elmin, təhsilin inkişafı onun ayrılmaz tərkib hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikasında da öz real inkişafını tapmaqdadır. Yüksək ixtisaslı gənc alim və mütəxəssislər hazırlanması, onların intellektual səviyyələrinin yüksəldilməsi üçün Naxçıvan Dövlət Universitetində (NDU) də mühüm işlər görülür. Son iyirmi ildə Naxçıvan Dövlət Universiteti elmin, təhsilin tərəqqisinə göstərilən yüksək dövlət qayğısından bəhrələnərək müasir tipli bir universitet kimi formalaşmış, ölkənin qabaqcıl ali məktəblərindən birinə çevrilmişdir. Dünya elm, təhsil sistemində uğurla inteqrasiya edən bu ali məktəbdə son iyirmi ildə qazanılan əsas uğurlardan biri də tələbə mobilliyinə nail olmaqdır. Tələbə və doktorantlarımız dünya təhsil təcrübəsini mənimsəmək məqsədilə Rusiya, Gürcüstan, Türkiyə, Cənubi Koreya, Rumıniya, Çexiya, İspaniya kimi ölkələrdə təhsillərini uğurla davam etdirirlər. İnternet müsahibim, həmvətənimiz Şəhanə Hüseynova isə “Erasmus Mundus” proqramı çərçivəsində xaricdə doktorantura təhsili alan ilk iki azərbaycanlıdan biridir.

- Şəhanə, xoş gördük. Məncə, xaricdə doktorantura təhsili almaq, özü də, “ilk-lər”dən olmaq böyük səadətdir, hər bir ziyalı gəncin arzudur. Necə oldu, ki, bunun üçün Vətəndən çox-çox uzaqları, Aralıq dənizi sahilində yerləşən İspaniya kimi bir ölkəni seçdin?

- Belə bir deyim vardır: “öyrənmək bahalıdır ancaq bilməmək daha bahalıdır”. Bu gün ölkəmizdə elm və təhsilin müasir tələblər səviyyəsində inkişafına xüsusi əhəmiyyət verilir, böyük məbləğdə investisiya qoyulur. Hamımız məlumdur ki, “2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində mühüm tədbirlər həyata keçirilməkdədir. 2012-ci ildə Avropada ali təhsilin keyfiyyətini yüksəltmək və mədəniyyətlər arasında üçüncü ölkələrlə əməkdaşlıq yolu ilə qarşılıqlı anlaşmanın yaradılması məqsədilə Avropa və qeyri-Avropa universitetləri arasında tələbə və təhsil mübadiləsinə reallaşdıran “Erasmus Mundus” proqramı tərəfindən maliyyələşdirilən “ALRAKIS” layihəsi həyata keçirildi. Layihə çərçivəsində həmin il Azərbaycandan 5 bakalavr, 2 magistr və 2 doktorant olmaqla 9 tələbə seçildi. Muxtar respublika və universitet rəhbərliyinin qayğısı sayəsində layihənin qaliblərindən, yeni doktorantura üzrə xaricdə təhsil almaq şansı əldə edən iki nəfərdən biri də mən oldum. Layihədə uğur qazanmağım ilk növbədə muxtar respublikada intellektli, istedadlı gəncliyə hədsiz diqqət və qayğı ilə yanaşan, onlara hər zaman dəstək olan Ali Məclisin Sədri, çox hörmətli Vasif Talibovun, həmçinin NDU-nun o zamankı rektoru, akademik İsa Həbibbəylinin əməyi danılmazdır. Çünki la-

QISA ARAYIŞ:

Şəhanə Hüseynova 8 iyul 1985-ci ildə Babək rayonunun Kültəpə kəndində anadan olub. 2002-2006-cı illərdə Naxçıvan Dövlət Universitetində Təbiətşünaslıq fakültəsində “Kimya müəllimliyi” ixtisası üzrə ali təhsil alıb. 2006-2008-ci illərdə həmin ali məktəbdə “Qeyri-üzvi kimya” ixtisası üzrə magistratura oxuyub. 2008-ci ildə eyni ixtisas üzrə Naxçıvan Dövlət Universitetinin doktoranturasına qəbul olunub. Şəhanə xanım əmək fəaliyyətinə jurnalist kimi başlayıb, “Naxçıvanın səsi” radiosunda, “Şərq qapısı” və “Nuh yurdu” qəzetlərində müxbir işləyib. 2008-2012-ci illərdə Naxçıvan Dövlət Universitetində “Regionun inkişafı problemləri” elmi-tədqiqat laboratoriyasında elmi işçi olmaqla yanaşı universitetin “Gənc Alimlər Şurası”nın sədr müavini kimi də elmi-ictimai fəaliyyət göstərib. 2012-2014-cü illərdə doktorantura təhsilini İspaniyada, Santiago de Compostela (USC) Universitetinin Kimya fakültəsində davam etdirən Şəhanə Hüseynova hazırda həmin universitetin Kimya fakültəsinin nəz-

dindəki Nanotexnologiya və Maqnetizm Laboratoriyasında (NANOMAG) elmi işçi kimi çalışır. O, türk, ingilis, ispan dillərini öyrənməklə yanaşı, kompyuter biliklərinə də malikdir. 8 elmi məqalə, 2 tezis, 120 publisistik məqalə müəllifidir. Sosial şəbəkədə tez-tez fikir mübadiləsi apardığı, intellekti və istedadı, özünəməxsus müstəqil düşüncəsi ilə seçilən Şəhanə Hüseynova ilə internet müsahibə, düşünürəm ki, maraqlı oldu.

- Elmi-tədqiqat işinlə bağlı nə deyə bilərsiniz?

- “Metal klasterlərin sintezi və katalitik xassələrinin öyrənilməsi” mövzusunda araşdırma aparıram. Maraqlı və əhəmiyyətli elm sahələrindən olan nanotexnologiya ilə məşğul olan dünya alimlərinin son illər ən çox diqqət göstərdikləri sahələrdən biri də nanohissəciklərin və nanoklasterlərin sintezi, xassələrinin öyrənilməsi və tətbiqi sahələrinin araşdırılması məsələləridir. Bu fikirlər iştirakçısı olduğum, 2009-cu ildə Bakıda keçirilən Gənc alim və tələbələr üçün üçüncü beynəlxalq elmi konfransında da, 2014-cü ildə Madriddəki 4-cü beynəlxalq Kolloid konfransında da səslənmişdi. Təəssüflər olsun ki, nanoklasterlərin öyrənilməsi yeni bir sahə olduğundan bu sahənin araşdırılması ilə çox az qrup məşğul olur. Bu qruplardan biri də mənəm də tərkibində olduğum, NANONAG laboratoriyasının nəzdində fəaliyyət göstərən qrupdur. Qrupun rəhbəri, professor Arturo Lopez Quintelanın rəhbərliyi ilə mövzumla bağlı araşdırma aparıram. Mövzunun ən əsas əhəmiyyət kəsb edən təfərrifatından biri ondan ibarətdir ki, sintez olunan klasterlər bu gün kimyanın ən mühüm tətbiq sahələrindən bir olan kataliz sahəsinə də müstəsna rol oynayıb. Bu gün Azərbaycanda kimya elminin, eləcə də neft kimyası və nanotexnologiya sahəsinin inkişafı dövlətimiz tərəfindən xüsusi diqqət mərkəzindədir. Doğrudur, hələlik ölkəmizdə nanotexnologiya sahəsində çalışan yeganə laboratoriya Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Fizika İnstitutundadır. İnstitut kompyuterləşdirilmiş, əldə edilən nəticələrin elektron variantı yaradılmışdır ki, bu çox əhəmiyyətli və investisiya tələb edən bir işdir. Həmçinin son illər ölkəmizdə daha fərqli nanotexnologiyalar tətbiq olunmağa başlayıb, Beynəlxalq Şərq Neft Akademiyasında Azərbaycanın neft və qaz yataqlarında tətbiq üçün işlənilən hazırlanmış ən yeni nanotexnologiya “Qum adası” Neft və Qaz Çıxarma İdarəsinin Hövsan yatağında quyusunda uğurla tətbiq olunub. Nanotexnologiyanın tətbiqindən sonra ümumi neft və neft məmulatları hasilatı xeyli artıb. Yeni bu kimi misalların sayını çox artırmaq olar.

⇒ Davamı 22-ci səhifədə

yihədə Azərbaycanın çox az universiteti təmsil olunurdu və həmin təhsil ocaqlarından biri də Naxçıvan Dövlət Universiteti idi.

- Gənc, azərbaycanlı ziyalı xanımın İspaniya təəssüratları maraqlı olardı...

- İspaniya haqqında danışarkən hər kəsin ağına ilk növbədə turizm gəlir. Səyahət və istirahət etmək istəyən böyük əksəriyyətin siyahısında ilk sıralardan birini bu ölkə tutur. Aralıq dənizi sahil ölkələrində yaşayan əhali arasında belə bir ifadə var: “Aralıq dənizi mədəniyyəti”. Əslində, bu ifadə əbəs yerə deyilmir. Aralıq dənizi sahilində yerləşdiyi ölkələrlə öz isti iqlimini bölüşür və şübhəsiz, bu iqlim insanların təbiətinə təsirsiz ötürür. Bəlkə də bu səbəbdəndir ki, İspaniya ən istiqanlı insanların bir araya gəldikləri ölkələrdən biridir. İspaniya da milli dəyərlərin, ailə ənənələrinin yüksək şəkildə qorunub saxlandığı bir ölkədir, elə bu cəhətdən də digər Avropa ölkələrindən seçilir. Ölkəyə hər il saysız-hesabsız turistlərin gəlmələrinin əsas səbəblərindən biri də elə budur: insanların sevgi dolu, qonaqpərvər və mehriban olmaları, bir də ecakar tə-

biəti. Ölkə nəinki gözəl iqlimi ilə dənizlərin “ana”sı sayılan Aralıq dənizi ilə, eyni zamanda dünya iqliminə böyük təsir göstərən, sakit olduğu qədər də sərt olan Atlantik okeanı ilə əhatə olunub. Bu da ölkədə iqlim müxtəlifliyinə səbəb olur, təbiətini daha gözəl, daha çalırli edir. Ancaq füsunkar təbiətlə insanların gözəl mənəvi keyfiyyətləri birlikdə olanda başqa bir gözəllik yaranır.

- Şəhanə, deyəsən Vətən üçün heç qəribəməyibsen?!

- Yox, siz nə danışırırsınız? Lap burnumun ucu göynəyir. Ələlxüsus da yola saldıığımız Novruz bayramı günlərində. Bayram tonqalının, bayram süfrəsinin iyini, Naxçıvanın o gül qoxulu yaz havasını ələ bil burnuma tutublar. Belə bir deyim vardır: Vətən səhhətə bənzər, eger itirdinsə dəyərini anlayırsan. Vətənimizi itirməmişik, ancaq ondan müvəqqəti olaraq ayrıyıq, ayrı olanda isə hər zaman şairlərimizin şeirlərini bəzəyən həsrət kəlməsini dərinliyinə qədər dərk etmiş olursan və Vətəninə, doğma yurdunu xatırladın hər şey səni kədərləndirdiyi qədər də sevindirir. Ümumiyyətlə, xaricdə yaşayan insan ona heç vaxt unutmadiğı, hər

zaman qəlbində həsrətini yaşatdığı Vətəninə azacıq bənzərliklə rastlaşanda az da olsa təskinlik tapır, sevinir. İspaniyayı mənə sevirən başlıca cəhət Odlar Yurdu olan Vətənimiz Azərbaycana, bu laq suyu qədər təmiz, saf, dağlar qədər əzəmətli, vüqarlı üreyə sahib insanlarımızı xas olan xüsusiyyətlərin hamısını olmasa da, bir qismini burada tapmağımdır.

- İstərdim Santiago de Compostela Universiteti haqqında da oxucularımıza məlumat verəsiniz. Gələcəkdə bu ali məktəbi seçəcəklər həmvətənlərimiz üçün də maraqlı olar.

- Universitet eyniadlı şəhərdə yerləşir. Bura İspaniyanın ilk muxtar vilayətlərindən biri olan Galisiya əyalətinin paytaxtıdır. Şəhər 2000-ci ildə Avropanın Mədəniyyət Paytaxtı seçilmişdir. Şəhərin “Ciudad vieja” adlanan qədim bölgəsi 1985-ci ildən UNESCO-nun Dünya irsi siyahısındadır. Universitet də elə şəhərin ən qədim tikililərindən sayılır, tarixi 1495-ci ilə gedib çıxır. Şəhərin iki fərqli istiqamətində universitetin əsas kampusları yerləşir: şimal və cənub kampusları. Burada 18 fakül-